

Aplo: nihil ante tpus iudicare: donec veniat dñs: et illuminet abscondita tenebrarū: et manifestet cogitationes cordis: et sit laus vnicuiq; a deo. Ipsa em̄ sancta ciuitas sibi quodāmo cōfitebit: cū ppli eius qbus pstat ipsi ciuitati p̄fitebunt in eternū: vt ex nulla pte se lateat: nullo in se existēte cui⁹ aliqd lateat.

Explicit Tract. de ps. XLIII.

Incipit Tract. de ps. XLV.

Prefatio.

Iam caritati v're quedā sicut notis sumā loqmur: in quib⁹ imorari nō debem⁹: qz ea q scitis breuiter cōmemorari debēt: filios chore nos intelligam⁹. Cōmemoro. n. vos sciētes chore in t̄p̄tari caluitiū: dñm q nrm significare: q i caluarie loco crucifix⁹ adduxit multos: tanq̄ illud granū qd nisi mortificatū esset solū remaneret: et eos q adducti sūt appellatos filios chore. Hoc in mysterio. Ceterū fuerit nescio q filij chore illo tpe qñ ista cantabatur: sed sp̄s nos viuificare debet: nō littera velare. Nos q̄ intelligamus: et videte si ea q sequūtur: id est q̄ habet psalmi ipse cōtextus p̄gruūt nobis: et inuenim⁹ hic nos: si tñ inheream⁹ mēbris ei⁹: cū corp̄s in celo caput est: ex illa passione ascendens: vt eos q in hūilitate iacebāt: secū in vbertate adducat: fructū ferētes in tolerantia. Bic tū est aut: In finē p occultis p filijs chore: psalm⁹. Occultū est q̄: si ille ipse qui in caluarie loco crucifix⁹ est: nōtis qz velū discissit: vt templi secreta patefcerēt: Proinde qā crux dñi nostri clauis fuit: q clausa aperirent: credam⁹ affuturū eū nobis: vt ista occulta reuelent. In finē qd habet: semp christū intelligere debemus. Finis em̄ legis christus ad iusticiā omni credēti. Finis aut dicī: nō qz cōsumit: sed qā p̄fecit. Nā et finitū cibū dicim⁹ qui māducabatur: et finitā tunicā que terebat: Illō ad cōsumptionē: hoc ad p̄fectionē. Quia ergo vltra quo tendam⁹ nō habem⁹ cū ad christū puenerim⁹: ipse cursus nostri finis dicī. Nec putare debem⁹: qz cū ad illū puenerim⁹: aliquo amplius debemus nūti: vt et ad patrē pueniamus. Hoc em̄ putauit et philipp⁹ cū ei dixit: Bñe oñde nob patrē: et sufficit nobis. Cū dicit: sufficit nobis: finē qrit facietat⁹ et p̄fectionis. Et ille tāto inq̄t tpe vobiscū sum: et nō cognouistis me: philippe: q̄ videt me videt et patrē. In illo q̄ habem⁹ p̄rem: qz ipse in p̄re: et p̄

in ipso: et ipse et p̄ vnū sūt. Quid igit hic admonet: et qd cātar. Vbi vocē n̄rā agnosce debemus. Si tamē huius vocis affectum habemus.

Expositio psalmi.

Eus noster refugiu et virt⁹:

Dunt quedā refugia vbi nō ē virtus: quo quisq; cū fugerit: magis infirmat q̄ cōfirmat. Cōfugis (verbi grā) ad aliquē in seculo magnū: vt facias tibi potentē amicu: refugiu tibi videt. Tāta tñ hui⁹ seculi incerta sūt: et ita potētū ruine q̄ tidiane crebrescūt: vt cū ad tale refugiu cōfugeris: plus ibi timere incipias. Antea. n. cause tue tñ timebas: cū vero ad talē refugeris et de illo timebis. Multi em̄ cū ad talia refugia cōfugissent: cadētib⁹ illis ad q̄s cōfugerūt: et ipsi quesiti sunt. Quos nemo q̄reret: si nō ad talia p̄fugissent. Nō est refugiu nostrū tale: s̄ refugiu nrm virt⁹ ē. Cū illuc cōfugerim⁹: firmi erimus. Adiutor in tribulationib⁹ q̄ inueniunt nos nimis. Adulte sūt tribulationes: et in omni tribulationē ad deū p̄fugiendū est: Siue sit tribulatio in re familiari: siue sit in salute corp̄s: siue d̄ piculo carissimorū: siue d̄ aliq̄ re ad hui⁹ vite sustētaculū necessaria: oīno aliud refugiu nō debet eē hōi christiāo q̄ saluator ei⁹: q̄ de⁹ eius: q̄ cū fugerit fortis sit. Nō em̄ in se fortis erit: aut sibip̄e fortitudo erit: si ille illi fortitudo erit: q̄ refugiu ei⁹ fact⁹ est. Ceterū carissimi inter oēs tribulationes hūane anime: nulla ē maior tribulatio q̄ p̄scientia delictorū. Nāq; si ibi vulnus nō sit: sanūq; sit intus hōis qd p̄scientia vocat: vbiq; alibi passus fuerit tribulationes illuc p̄fugiet: et ibi inueniet deū. Si aut ibi req̄es nō est p̄pter abūdantiā iniquitatis: qñ et ibi de⁹ si ē: qd factur⁹ ē hō: Quo p̄fugiet cū ceperit pati tribulationes: fugiet ab agro in ciuitatē: a publico in domū: a domo in cubiculū: et sequit tribulatio: a cubiculo iā q̄ fugiat nō h̄z nisi in interi⁹ cubile suū. Porro si ibi tumult⁹ ē: si sum⁹ iniquitatē: si flāma scelerē: nō illuc pōt p̄fugere. Pellit em̄ inde: et cū inde pellit a seipso pellit. Et ecce hostē suū inuenit: q̄ fugerat: seipsum quo fugiturus ē: Quocūq; fugerit se talē trahit post se: et quocūq; talē traxerit: se cruciat: sed a seipso sunt tribulationes q̄ inueniunt hominem nimis. Acerbiores enī nō sunt. Tanto nō sunt accerbiores: quāto nō sunt interiores. Videte carissimi cū ligna deasciuntur a fabris: et probātur:

aliqui in superficie: videtur quasi levis et putrida. Faber autem inspicit tanquam medullam interiori ligni: et si sana interior ligna cognoverit: promittit ea in edificio duratura: nec valde erit de superficie levis sollicitus: quoniam id quod interius est sanum renunciat. Porro homines interioris conscientia non inveniunt. Quid igitur prodest si quod est exterius sanum est: et putrefacta est medulla conscientie? Arte iste et vehementes orationes: et sicut psalmus ipse ait: nimie tribulationes sunt: tamen et in his adiutor factus est dominus dimittendo peccata. Iniquorum enim conscientias non sanat: nisi indulgentia. Si enim magnas tribulationes habere se dicit debitor: fisci: proflatus et intuens angustias rei familiaris sue: cum se videt non posse esse solvendum propter imminentes omni anno compulsores: tribulationes magnas se pati dicit: nec unquam respirat nisi in spe indulgentie rerum terrenarum. Quantomagis debitor penarum de abundantia delictorum: quoniam reddet quod debet de mala conscientia: quoniam si reddiderit ipse perit. Hoc enim debitu reddere: penas luere est. Restat ergo ut de ipsius indulgentia securi esse possimus: si tamen accepta indulgentia non rursus ad debita pertrahenda redeamus. Isti ergo filii chore fortasse intelligunt esse illi: quibus locus est Petrus in actibus apostolorum: cum intem facti essent admirabilia aduentus spiritus sancti: cum omnes in quos venerat linguis omnibus loquerentur. Annuntiavit enim illi christum. Qui cum tanta potuisset mittere spiritum sanctum: ille quem ipsi crucifixerant manibus suis: cogitantes quod correptibilis esset: cum ab eis occideretur: quod altus et excelsus apud deum factus esset: quod spiritus sancto idiotas impleveret: et linguas infantium faceret disertas: compuncti corde: dixerunt: Quid faciemus? Iste erant nimie tribulationes quae illos inveniunt. Non enim ipsi inveniunt peccata sua: sed inuenta in eis sunt commemoratio apostolorum. Non inveniunt illos tribulationes: non ipsi inveniunt tribulationes. Nam quoniam sine alicuius admonitione ipse homo considerat factum suum: et rogat deum: quid dicit? Tribulationem et dolorem inveni: et nomen domini invocavi. Alia est ergo tribulatio quam tu inuenis: alia que te inuenit. In utraque tamen siue quae te inuenit: siue quam tu inuenis: ille rogandus est quod est adiutor in tribulationibus. Nam et ille cum inveni ret hoc dixit: Et nomen domini invocavi. Et hi in tribulationibus a quibus se inuentos esse dixerunt: hoc dixerunt: Beatus noster refugium et virtus: adiutor in tribulationibus: quoniam inveniunt nos nimis. Sed quoniam adiutor factus est: vnde fac-

tus est? Compuncti inquit corde dixerunt: quid faciemus? Tanquam magna desperatio est. Ille tantus est quem nos occidimus: nos ubi erimus? Et Petrus: Agite penitentiam: et baptizet unusquisque vestrum in nomine domini nostri Iesu christi: et dimittunt vobis peccata vestra. Nihil enim hoc peccato gravius cogitare potuerit. Quid gravius peccatori egro: quam medici interfectio? Quid gravius potest eger facere: quam si medicum suum occidat? Cum hoc dimittit: quod non dimittitur. Ab illo ergo cui dictum est: refugium et virtus: acceperunt magnam securitatem. Baptizetur unusquisque vestrum in nomine domini nostri Iesu christi. In illius nomine quem occidistis baptizamini: et dimittunt vobis peccata vestra. Ad medicum vel postea cognovistis: iam securi bibite sanguinem quem sudistis. Benigne accepta tanta securitate: quod dicunt. **Propterea non timebimus dum conturbabit terra:** Paulo ante solliciti: subito securi: ex tribulationibus nimis in magna tranquillitate positi sunt. Dormiebat enim christus: id turbabant: excitatus est christus: sic modo audiunt in euangelio: impavit ventis et quieverunt: quoniam christus in cuiusque corde per fidem non est: significatum est nobis: quoniam ei cor tanquam navis in huius seculi tempestate turbatur. Qui fidem suam obliuiscitur: tanquam christo dormiente turbatur: excitato autem christo fit tranquillitas. Benigne et ipse dominus quod ait: Ubi est fides vestra? Excitatus christus excitavit fidem: ut quod in navi factum erat fieret in cordibus eorum. Adiutor. non in tribulationibus: quoniam inveniunt nos nimis: id egit ut esset ibi tranquillitas magna. Videte ipsam tranquillitatem. Propterea non timebimus: cum conturbabit terra. **Et transferent montes in cor maris.** Tunc non timebimus. Queramus montes translatos: et si invenire potuerimus: manifestum est quia ipsa est securitas nostra. Dominus quippe dixit discipulis: Si habueritis fidem sicut granum sinapis: dicetis monti huic: tollere et mittere in mare: et fiet. Forte monti huic de seipso dixit. Pictus est enim mons. Erit in novissimis temporibus manifestus mons domini. Sed iste mons super alios montes collocatus est: quoniam et apostoli montes portantes montem hunc. Ideo sequitur: Erit in novissimis temporibus manifestus mons domini: preparatus in cacumine montium. Transcendit ergo cacumina montium omnium: et in cacumine omnium montium collocatus est: quoniam montes sunt annunciantes montem. Adare autem significat hoc seculum: in cuius maris comparatione tanquam

terra videbatur gens iudeorū. **N**ō em̄ ido-
latrie amaritudine tegebat: sed erat tanq̄
arida: amaritudine gentiū: tanq̄ mari cir-
cūdata. **F**uturū erat vt turbaret terra: id ē
illa ip̄a gens iudea. **T**ransferent mōtes in
cor maris: id ē p̄mo ipse mons magn⁹ pa-
rat⁹ in cacumine mōtiū. **D**eseruit em̄ gētē
iudeā: et fact⁹ est in gentib⁹: trāslatus est de
terra ad mare. **T**ransferentib⁹ quib⁹: Apo-
stolis quib⁹ dixerat: **S**i habueritis fidē in
vobis: tanq̄ granū sinapis: dicetis monti
huic: tollere et mittē in mare et fiet: id est p̄ si
delissimā vřaz p̄dicationē fiet: vt mōs iste:
hoc est: ego ipse p̄dicer in gētib⁹: glorificer
in gentib⁹: agnoscar in gentib⁹: et fiat qđ de
me p̄dictū est: **A**plius quē nō cognoui ser-
uiuit mihi. **Q**ñ aut̄ et illi mōtes trāslati sūt:
Et hoc indicet nob̄ sc̄ptura dei: **Q**ñ Apo-
stolus p̄dicabat iudeis: respuerūt verbū: et
ait apl̄s **P**aulus: **A**d vos missi eram⁹: s̄
qđ respuist̄ vřbū dei: im⁹ ad gētes. **T**ranslati
sūt mōtes in cor maris. **E**lere em̄ gētes cre-
diderūt montib⁹: vt in corde maris essent
mōtes illi: nō sicut iudei de quib⁹ dictū est:
Aplius hic labijs me honorat: cor aut̄ eo-
rū lōge ē a me. **H**oc em̄ et de nouo testamē-
to p̄mittit de⁹ p̄ p̄phetā dicens: **B**abo le-
ges meas in cordib⁹ eorū. **D**e leges: hec p̄-
cepta p̄ apl̄os īdita oīm gētū fidei et credu-
litati: mōtes dicti sūt trāslati ī cor maris: tūc
nos nō timebim⁹. **Q**ui nō timebim⁹? **I**lli q̄
cōpūcti sum⁹ corde: ne fierem⁹ de numero
reproborū iudeorū: tanq̄ ramorū fractorū.
Crediderūt em̄ qđā illoz et adheserūt apl̄is.
Timeāt ḡ illi q̄s deseruerūt mōtes: nos a
mōtib⁹ nō recessimus: et qñ trāslati sūt ī cor
maris secuti sum⁹. **Q**uid iā sequat̄ ex eo qđ
trāslati sūt mōtes in cor maris: **A**ttēdite
et videte veritatē. **H**ec em̄ qñ dicebant ob-
scura erāt: qđ nōduz p̄tugerāt. **N**ūc aut̄ q̄s
iā facta nō cognoscat: **L**iber tibi sit pagina
diuina vt hec audias: liber tibi sit orbis ter-
rarū vt hec videas. **I**n istis codicib⁹ nō ea
legūt: nisi q̄ l̄ras nouerūt: in toto mūdo le-
gat et idiota. **Q**uid ḡ factū est dū translati
sūt mōtes in cor maris: **S**onauerūt
et turbate sūt aq̄e: **Q**ñ p̄dicabat euā-
gelīū dixerūt. **Q**uid ē h̄: **P**eregrinorū de-
monioz videt̄ ip̄e ānūciator eē. **H**oc athe-
nienſes. **E**p̄hesij autē q̄ tumultu occidere
apl̄os voluerūt: qñ in theatro p̄ diana sua
tm̄ strepitū fecerūt vt clamaret: magna di-
ana ep̄hesia: **I**nter q̄s fluctus et sonit⁹ ma-
ris nō timebāt: qđ ad refugīū illud cōfuge-

rāt. **B**eniq̄ apl̄us **P**aulus volebat intra-
re in theatrū: et a discipulis reuocatus est:
qđ necessariū erat adhuc in carne vt mane-
ret p̄pter ipsos: sed tamē sonauerūt et tur-
bate sūt aque ei⁹. **C**ōturbati sūt mō-
tes in fortitudine eius. **C**ui⁹? **N**ūqđ
nā maris: **A**n pon⁹ dei: de q̄ dictū est: **R**e-
fugīū et virtus: adiutor in tribulatiōib⁹ que
inuenerūt nos nimis: **T**urbati em̄ sūt mō-
tes: id est p̄tates hui⁹ seculi. **A**lij em̄ sūt
mōtes dei: alij sūt mōtes seculi. **M**ōtes
seculi quib⁹ caput diabolus: mōtes dei q̄-
bus caput christ⁹. **S**ed p̄ istos mōtes tur-
bati sūt illi mōtes. **T**unc dederūt voces
p̄tra christiāos: qñ turbati sūt mōtes sonā-
tib⁹ fluctib⁹: et mōtes sūt turbati: et fact⁹ est
magn⁹ terre mot⁹: cū motu aq̄. **S**ed cui hec:
Ciuitati illi fundate sup̄ petrā. **S**onāt aq̄:
turbabuntur mōtes: annūciato euāgelio.
Quid tu ciuitas dei: **A**udi quid sequitur.
Fluminis impetus letificat ciui-
tate dei: **C**ōturbant mōtes: cū seuit ma-
re: nō deserit de⁹ ciuitatē suā p̄ impetus flu-
minis. **Q**ui sūt isti impetus fluminis: **I**n-
undatio illa sp̄s sancti: de q̄ dñs dicebat:
Si quis sitit veniat et bibat. **Q**ui credit in
me: flumīa aq̄ viue fluēt d̄ v̄tre ei⁹. **E**rgo
hec flumina fluebāt de ventre **P**auli: **P**e-
tri: **J**oannis: aliorū apl̄orū: aliorū euāge-
listarū fidelū. **H**ec flumina cuz fluerēt ab
vno flumine: multi impet⁹ fluminis letifi-
cāt ciuitatē dei. **N**ā vt noueritis hoc de spi-
ritu sancto dictū: in eodē euāgelio p̄sequē-
ter dicit euāgelista. **H**oc aut̄ dicebat d̄ spi-
ritu quē accepturi erant hi qui in eū erant
creditori. **S**p̄s aut̄ nondū erat datus: qđ
Jesus nōduz erat glorificat⁹. **G**lorificato
Jesu post resurrectionē: glorificato p̄ ascē-
sionē: die pentecostes venit sp̄s sanctus:
impleuit credētes: locuti sūt linguis: p̄di-
care euāgelīū ceperūt gētibus. **H**inc ciui-
tas dei letificabat: dū mare turbaret soni-
tu aquarū suarū: dū montes cōturbarent
querētes quid agerēt: quō nouā doctrinā
pellerēt: quō christianoz gen⁹ de terra era-
dicarent. **C**ōtra quē: **C**ontra fluminis im-
petus letificātes ciuitatē dei. **H**ic etiā ostē-
dit de q̄ flumine diceret: qđ sp̄s sanctū sig-
nificabat fluminis impet⁹: letificās ciuita-
tē dei. **E**t qđ seq̄tur: **S**anctificauit ta-
bernaculū suū altissimū. **S**i ḡ seq̄-
tur sanctificatiōis nomē: manifestū est flu-
minis illos impet⁹ de spiritu sancto intelli-
gendos: quo sc̄tificat oīs pia aīa credēs

Alia lra.
† Sonauerūt.
et eorum.

in xpm: vt fiat ciuis ciuitatis dei. **Deus in medio eius: non commouebitur.** Semiat mare: conturbent montes: deus in medio eius non commouebitur. Quid est in medio eius: tanquam deus in vno loco stet: et circūdent eum qui credunt in eum. Ergo ambis loco deus: et lata sunt quae circūdant. In angusto est quod circūdat. Absit. Nihil tale cogitatis de deo quod nullo capitur loco: cui sedes est scientia piorum. Et ita sedes dei est in cordibus hominum: vt si homo ceciderit a deo: deus in se maneat non quasi cadat: non inueniēdo vbi sit. Magis enim te subleuat vt in illo sis: quam in te incubit: vt si te subdixeris cadat. Ille si se subdixerit cades tu: tu te si subdixeris non cadit ille. Quid ergo est deus in medio eius? Hoc significat quod equus est omnibus deus: et personas non accipit. Quomodo enim illud quod in medio est paria his spacia ad omnes fines: ita deus in medio esse dicit equilater omnibus consulens. Deus in medio eius non commouebitur. Vbi non commouebitur: Quia in medio eius deus. **Adiuuabit eam deus vultu suo.** Ille est adiutor in tribulationibus: qui inueniunt nos nimis. Adiuuabit eam deus vultu suo. Quid est vultu suo: Bemonstratione sua. Quomodo se demonstrat deus: vt vultum eius videamus. Iam commemoro: didicistis presentem deum: didicimus per opera. Quoniam ab illo aliquid adiutorij accipimus: ita vt oino non dubitemus a domino nobis esse processum: vultus dei nobiscum est. Adiuuabit eam deus vultu suo.

Coturbate sunt gentes: Et quomodo conturbate. Et quid conturbate: Et deijceret ciuitatem dei: in cuius medio eius deus. Et euerterent tabernaculum sanctificationis: quod adiuuat deus vultu suo. Non. Sed iam salubriter conturbate sunt gentes. Quid enim sequitur. **Et inclinata sunt regna:** Inclinata inquit sunt regna: iam non erecta vt supbirent: sed inclinata vt adoraret. Quoniam inclinata sunt regna: Quoniam factum est: quod predictum est in alio psalmo: Adorabunt eum omnes reges terre: omnes gentes seruiet ei. Que res fecit: vt inclinareretur regna: Que res. Audi. **Bedit vocem suam altissimus et mota est terra.** Arrepticij idolorum tanquam rane de paludibus personabant: tanto tumultuosi quanto sordidi ex delictorum ceno. Et quod strepitum ranarum ad tonitrua nubium. Inde enim dedit vocem suam altissimam: et mota est terra. Tonuit de nubibus suis. Que sunt nubes eius: Aplici eius: predicatorum eius: de quibus intonabat preceptum: coruscabat miraculis. Ipsi nubes quae et montes. Montes propter altitudinem et firmitatem:

nubes propter pluuiam et vbertatem. Irrigauerunt enim terram nubes istae: de quibus dictum est: **Bedit vocem altissimus et mota est terra.** De his enim nubibus minas cuidam vinee sterili: vnde translati sunt montes in cor maris. **Adan dabo inquit nubibus meis: ne pluant super eas imbrem.** Hoc impletum est in eo quod commemorauimus quoniam translati sunt montes in cor maris: quoniam dictum est: **Ad vos missi eram:** si quod respuisti verbum dei: ibimus ad gentes. Impletum est: mandabo nubibus meis: ne pluant super eam imbrem. **Benignus ipsa gens iudea modo sic remansit: ita quod vellus siccum in area.** Nam et hoc nostis contigisse in quodam miraculo: Area sicca erat: vellus solum madebat: si pluuiam in vellum non apparebat. Sic et sacramentum noui testamenti non apparebat in gente iudeorum. Quod illic notat vellus: ibi hoc velatum erat sacramentum in vellere: in area vero: id est in omnibus gentibus vbi per euangelium christi: pluuiam manifesta est: nuda est gratia christi: non enim tegit velamento. **Et autem exiret inde pluuiam: expressum est vellus.** Per psallam enim a se excluderunt christum: et dominum iam de nubibus suis conpluit area: vellus siccum remansit. Inde ergo dedit vocem suam altissimam de istis nubibus: per quam vocem regna inclinarunt et adorant. **Deus virtutum nobiscum: susceptor noster deus Jacob.** Non quicumque homo: non prius quilibet: non de nique angelus: si aliquam creatura: siue frena siue celestis: sed deus virtutum nobiscum susceptor noster deus Jacob. Qui misit angelos: venit per angelos: venit vt ei seruiret angelus: venit vt homines faceret equales angelis. Magna gratia. Si deus pro nobis: quod protra nos: Deus virtutum nobiscum. Quis: Deus virtutum nobiscum. Si deus pro nobis inquit: quod protra nos: Qui proprio filio non pepercit: si pro nobis omnibus tradidit illum. Quomodo non et cum illo omnia nobis donauit. Ergo securi sumus: in tranquillitate cordis nutrimus bonam conscientiam de pane domini. Deus virtutum nobiscum: susceptor noster deus Jacob. Quanta cumque sit infirmitas tua: vide quod te suscipiat. Egrotat nescio quid: adhibet medicus: susceptum suum dicit medicus egrotum. Quis enim suscepit: Magna spes salutis: magnus medicus eius suscepit. Quis medicus: Omnis medicus preter illum homo est. Ois medicus qui venit ad infirmum: alia die infirmari potest propter illum. Susceptor noster deus Jacob. Facite infantem paruulum oino: quales a parentibus suscipiunt. Qui. n. si suscipiunt exponuntur: qui suscipiuntur nutriuntur. Putas ne sic te suscipit deus: quomodo infantem te suscipit ma-

Alia lra.
pene conclusio

Alia lra.
tuo habet.

ter tua. **N**ō sic: sed in eternū. **T**ua enī vox
est in isto psalmo: **Q**uā pater me⁹ et mī mea
dereliq̄rūt me: dñs aut̄ assumpsit me: **S**us
ceptor noster de⁹ Jacob. **V**enite et
videte opa dñi: **I**ā de hac susceptiōe:
qd̄ fecit dñs: **A**d aduertere orbē terrarū: ve
ni et vide. **S**i enī nō venis nō vides: si non
vides nō credis: longe stas. **S**i credis ve
nis: si credis vides. **Q**uō enī veni ad mō
tem istū: **N**unq̄d pedib⁹: **N**unq̄d nauib⁹.
Nunq̄d pennis: **N**unq̄d equis: **Q**uantū
attinet ad locorū spacia: ne satagas: ne cō
turberis: ip̄e ad te venit. **E**tenim ex lapide
paruo creuit: et fact⁹ est mons magnus: ita
vt impleteret vniuersā faciē terre. **Q**uid vis
q̄ ad eum p̄ terras venire qui terras imple
uit: **E**cce iā venit: euigila credendo: euigi
lātes pulsas: si tñ nō tantus in eis somnus
est: quo etiā p̄tra montē venientē obdure
scāt: sed audiāt: surge q̄ dormis: et exurge
a mortuis: et illuminabit te christ⁹. **M**ultū
enī erat iudeis videre lapidē. **L**apis enī il
le adhuc puus erat: merito et parū cōtem
pserūt: p̄tēnendo offenderūt: et offendēdo
quassati sunt: restat vt conterant. **H**oc enī
de lapide illo dictū ē: **Q**ui offenderit in la
pidē illū conq̄ssabit eū: sup̄ quē venerit cō
teret eū. **A**liud est cōquassari: aliud p̄teri.
Cōquassari min⁹ est q̄ p̄teri. **S**ed neminē
p̄terit excelsus veniēs: nisi quē p̄quassau
erit hūilis iacēs. **M**odo aut̄ anteq̄ veniat
dñs noster hūiliter iacuit iudeis: et offende
rūt i illū et p̄q̄ssati sūt: veniet postea in iudi
cio suo clar⁹ atq̄ alt⁹: magn⁹ et potēs: et nō
infirm⁹ vt iudicet: s̄ fortis vt iudicet: et cō
terat eos qui p̄quassati sunt in eū offendē
do. **L**apis enī offensionis: et petra scādali
nō credētib⁹ ip̄e est. **E**rgo carissimi nō est
mirū si iudei nō agnouerūt: quē tanq̄ par
uū lapidē añ pedes suos iacentē p̄temple
rūt: illi mirādi sunt qui adhuc tā magnum
montē nolūt agnoscere. **J**udei in lapidem
paruū nō vidēdo offenderūt: bēti in mō
tē offendūt. **I**am enī creuit ille lapis: iā di
cimus illis: ecce impleta est p̄phetia **B**ani
elis: **L**apis ille q̄ erat puus: fact⁹ est mons
magn⁹: et impleuit vniuersā terrā. **Q**uare
in illū offenditis: et nō in illum ascenditis:
Quis tam cec⁹ est vt offēdat in montē:
Quasi iō ad te venerit: vt habeas i quē of
fendas: et nō habeas in quē ascēdas: **V**e
nite ascendam⁹ ad montē dñi. **E**saia hoc
dicit: **V**enite ascendam⁹. **Q**uid est venite
ascendam⁹: **V**enite: et credite ascēdam⁹ b̄ ē

p̄ficiam⁹. **I**sti autē nec venire volunt: nec
ascēdere: nec credere: nec p̄ficere. **L**atrant
cōtra montē: iam in illū totiens offendēdo
quassati sunt: et nolūt ascēdere: semp̄ eligē
tes offendere. **B**icam⁹ illis: venite et vide
te opera dñi: **Q**ue posuit p̄digia su
per terrā: **P**rodigia dicuntur qd̄ aliquid
portendat: signa illorū miraculorū: que fa
cta sūt qñ mundus credidit. **E**t quid inde
factū est: et quid portēdebāt: **A**uferens
bella vsq̄ ad fines terre: **H**oc nōdū
videm⁹ cōpletū esse. **S**ūt adhuc bella: sūt
inf̄ gētes p̄ regno: inf̄ sectas: inf̄ iudeos:
iter paganos: inf̄ christiāos: hereticos sūt
bella: crebescūt bella: alijs p̄ veritate: ali
is p̄ falsitate certantib⁹. **N**ondū ergo cō
pletū est: auferēs bella vsq̄ ad fines terre:
s̄ fortasse cōplebit. **A**n et mō cōpletū est:
In quibusdā cōpletū est: in tritico comple
tū est: et in zizanijs nōdū cōpletū ē. **Q**uid
ergo hoc est: auferēs bella vsq̄ ad fines ter
re: **B**ella dicit quib⁹ bellatur aduersus de
um. **Q**uis enī bellat aduersus deū: **I**mpi
etas. **E**t quid pōt facere deo impietas: **N**il
hil. **Q**uid facit fictile vas elisū ad petraz:
q̄uis vehemēter elidat: **T**āto maiore ma
lo suo venit: quāto maiore ip̄etu venerit.
Hec bella magna erāt: crebra erāt: p̄tra de
um impietas dimicabat: et vasa fictilia cō
terebant: p̄sumentes de se hoies: de virtu
te sua multū p̄ualendo. **Q**ui rei scutū etiā
Job dixit de quodā ip̄io: **C**ucurrit aduer
sus deū: in crassa ceruice scuti sui. **Q**uid ē
in crassa ceruice scuti sui: **N**imīū p̄sumēdo
de p̄tectione sua. **N**unq̄d nā isti tales erāt
qui dicebāt: **B**e⁹ noster refugīū et virt⁹: ad
iutor in tribulationib⁹ que inuenerūt nos
nimis. **A**ut in alio psalmo. **N**ō enī in arcu
meo sperabo: et brachiū meū non saluabit
me: **Q**uā q̄sq̄ cognoscit: q̄ i se ip̄o: nihil ē.
et adiutoriū de se nullū habet: arma in illo
cōfracta sūt: bella sedata sunt. **T**alia ergo
bella deleuit vox illa altissimi de nubibus
sancti: qua terra cōmota ē: et inclinata sūt
regna: abstulit hec bella vsq̄ ad fines ter
re. **A**rcum cōteret et cōfringet ar
ma: et scuta coburet igni. **A**rcus: ar
ma: scuta: ignis. **A**rcus: est insidie. **A**rma:
publica oppugnatio. **S**cuta: vana presū
ptio protectionis. **I**gnis: quo ista combu
runtur. **B**e quo dominus ait: **I**gnem ve
ni mittere in terram: de quo igne dicit plā
mus: **E**t non est qui se abscondat a calo
re eius. **S**eruente igne isto: nulla in nobis

**Alia lra
t finem.**

impietatis arma remanebunt: necesse est ut oia cōfringantur: cōterant: cōburant: remaneas inermis: nō habēs ullū adiutorū tuū: et q̄to magis infirmus es: nulla tua arma habēs: tantomagis te suscipit: de q̄ dictum est: **Susceptor noster deus Jacob.** **Ualeb**as enī quasi per te: p̄turbaris in te. **Perde** arma q̄b̄ p̄sumebas: audi dñm dicentem: **Sufficit tibi gratia mea.** **Bic** et tu: qm̄ infirmor: tunc potens sū. **Apli** vox est. **Oia** arma sua p̄diderat tāq̄ fortitudinis sue: qui dicebat: **Ego** aut̄ nō gloriabor: nisi in infirmitatib̄ meis. velut si diceret: nō curro aduersus deū in crassa ceruice scuti mei: qui p̄us fui blasphemus: et p̄secutor: et iniuriosus: sed iō misericordiam p̄secut̄ suz: ut in me oñderet christ̄ **Iesus** oēm longanimitatē in eos qui credituri sūt illi in vitam eternā. **Auferēs** bella vsq̄ ad fines terre. **Quando** autē nos dñs suscipit: nūquid inermes dimittit: **Armat** nos: sed alijs armis euāgelicis veritatis: p̄tinentie: salutis spei: fidei: caritati. **Hec** arma habebimus: s̄ nō a nobis. **Arma** aut̄ q̄ a nobis habuimus arserūt: si tñ igne illo spūs sancti accēsi sumus. **Et** scuta cōburet igni. **Quid** postea in te eē cupiebas: **Infirmū** te fecit de⁹: ut fortē te faceret de se: qz infirmabaris de te. **Quid** ē sequit̄: **Vacate:** **Ad** quaz rē: **Et videte qm̄ ego suz de⁹:** **Hoc** ē nō vos: sed ego sū deus: ego creauī: ego re-creo: ego formauī: ego reformo: ego feci: ego reficio. **Si** n̄ potuisti facē te: quō potes reficere te: **Hoc** nō videt tumultus p̄tenti osus animi hūani: cui tumultui p̄tenti osus dicit: **vacate:** id est rep̄mite aios vsos a cōtradictionib̄. **Nolite** argumētari tanq̄ armari p̄tra deū: alioq̄n viuūt arma nōdū illo igne cōbusta. **Si** aut̄ cōbusta sūt: vacate: qz nō habetis vsū pugneti. **Si** aut̄ vacaueritis in vobis: et a me petierit̄ oia: q̄ p̄mo de vobis p̄sumebatis: vacate et vidēbitis qm̄ ego sum de⁹. **Exaltabor** in gentibus: et exaltabor in terra. **Paulo** aut̄ dixerā terre noīe significari gentē iudeor̄: maris noīe ceteras gētes. **Trāslati** sūt mōtes in corde mar̄: p̄turbati sūt gētes: inclinata sūt regna: dedit vocē suā altissimus: et mora ē terra. **Dñs** virtutū nobiscū **susceptor noster deus Jacob.** **Facta** sūt miracula in gētib̄: implet fides gēnū: ardēt arma p̄sumptiōis hūane. **Uacat** in trāquillitate cordis: ut cognoscatur auctor deus omnīū munez suorū. **Et** post istā

clarificationē: nūquid deserit et plebē iudeorū: de qua dicit **Aplūs:** **Bico** enī vobis: ut nō sint vobis sapiētes: qz cecitas ex p̄te israel facta est: donec plenitudo gentiū intraret: id ē mōtes huc trāsserēt: nubes h̄ pluerent: hic dñs tonitruo suo regna inclinaaret: donec plenitudo gentiū intraret: **Et** qd̄ postea: **Et** sic omnis israel salu⁹ fieret. **Ideo** et hic ipm̄ ordinē seruans: exaltabor inquit in gentib̄ et exaltabor in terra: id est in mari et in terra. **Ut** omnes dicāt qd̄ sequitur. **Dñs** virtutū nobiscū: **susceptor noster deus Jacob.**

Explicit Tract. de ps. XLV.

Incipit. Tract. de ps. XLVI.

Prefatio.

Dominus de⁹ noster fidē in qua vīuimus: et ex qua viuimus: p̄ libros suos scripturas sanctas multipliciter nobis varieq̄ diffudit: sacramēta quī dē verborū varians: fidē tamē vnā cōmēdans. **Vna** enī eadēq̄ res: ideo mult̄ modis dicit̄: ut mō ip̄o dicēdi p̄pter fastidiūz variet̄: sed p̄pter p̄cordiā vnā teneat̄. **Ita** qz i hoc psalmo quē cātātū audiui⁹: cui cantādo respondi⁹: ea sum⁹ dicturi que nostis: et tamē fortassis aliquā adiuuātē et donātē dñi suauitatē allaturi sumus vob̄: quādo ea que alibi et alibi noueratis: etia⁹ cōmoniti ruminatis. **Nā** et ipsa ruminatiōe in qua significat de⁹ mūda aīalia: hoc voluit insinuare: qz oīs homo qd̄ audit sic debet in cor mittere: ut nō piger sit: postea inde cogitare: ut quādo audit sit simil̄ māducanti: cum autē audita in memoriā reuocat: et cogitatiōe dulcissima recolit: fiat similis rumināti. **Alio** ergo mō eadē dicit̄: et faciunt nos dulciter cogitare que nouimus: et eadē ipsa libenter audire: qz modus dicēdi variatur: et res antiqua ip̄o modo dicēdi renouat̄.

Titulus psalmi sic se bz. **In finem p̄ filiis chore: psalm⁹ ipsi David.**

Alios istos chore habēt tituli psalmozum etia⁹ alij nōnulli: et indicāt dulce mysteriū: **Insinuāt** magnū sacramētū: vbi et nosip̄os libenter intellegamus: et agnoscamus in titulo nos qui audimus et legimus: tanq̄ speculo proposito qui sumus ituemur **Fili** chore qui sunt: **Fuit** homo quidam chore nomine: sic enim vocabatur aliquis homo. **Uerū** tamē cum legūtur que scripta sunt: et inuenitur sermo diuinus loqui ad quosdā qui